

Érkezett: 2009 NOV 24.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Dr. Katona Béla úrnak
az Országgyűlés elnökének
Helyben

Önálló képviselői indítvány

2009. évi ... törvény

a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról

1.§

(1) A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) XXII. fejezete helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„XXII. FEJEZET

Eljárás csoportos keresetindítás esetén

347. § (1) A (2) bekezdésben meghatározott csoportos keresetindítás (csoportos keresetindítás) estén az I-XIV. fejezet rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A bíróság 348/E. § szerinti jóváhagyó határozata alapján csoportos keresetindításnak van helye

a) a csoportos keresetindítást kezdeményező erre irányuló kérelme alapján, és

b) a jelentős számú természetes vagy jogi személy jogát érintő jogvita esetén, ha a perben közösen érvényesíteni kívánt jog lényegileg hasonló ténybeli alapokon nyugszik (jogvitában érdekelt csoport), és

c) ha objektíven meghatározhatóak azok a tények vagy jellemzők, amelyek a jogvitában érdekelt csoport tagjait leírják, vagy

d) külön törvény felhatalmazása alapján.

(3) Csoportos keresetindítást kezdeményezhet bármely természetes vagy jogi személy, aki a 347. § (2) pontban meghatározott jogvita eldöntésében közvetlenül érdekelt, valamint olyan társadalmi szervezet is, amely létesítő okirata alapján a jogvitával összefüggő területen érdekvédelmet vagy jogvédelmet lát el. Csoportos keresetindítás kezdeményezésére jogosult továbbá az ügyész, illetve külön jogszabályban meghatározott felhatalmazás alapján a jogvitával összefüggő területen hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerv.

(4) A csoportos keresetindítás - feltéve, hogy a csoportos keresetindítást a bíróság engedélyezi - az elévülést a jogvitában érdekelt csoport valamennyi tagja esetében megszakítja.

Hatáskör és illetékesség

348. § Csoportos keresetindítás alapján folyó per a megyei bíróság hatáskörébe tartozik.

Pertársaság

348/A. § (1) Csoportos keresetindítás alapján folyó perben a felperesek között az 51. § a) pont szerinti pertársaság jön létre azzal, hogy egyezség és a jogról való lemondás kizárólag a jogi képviselő jóváhagyásával vagy valamennyi felperes egyhangú döntésével érvényes.

(2) Csoportos keresetindítás alapján folyó perben a felperesi pertársaság tagjai közül a bíróság elsődlegesen a felek jogi képviselőjének cselekményeit és előadásait veszi figyelembe.

Képviselet

348/B. § (1) Csoportos keresetindítás esetén a jogi képviselet kötelező.

(2) Csoportos keresetindítás esetén valamennyi felperesnek egy jogi képviselője van. A csoportos keresetindítás alapján folyó per vitelére kötött ügyvédi megbízási szerződés az egyéb jogszabályban meghatározottakon kívül tartalmazza

- a) a csoportos keresetben érvényesíteni kívánt jog, és az azok alapjául szolgáló tények leírását,
- b) azt, hogy a per a csoportos keresetindítás alapján folyik,
- c) a jogi képviselő részére történő utasítások adásának (ideértve az egyezség jóváhagyásának feltételeit), illetve a jogi képviselet visszavonásának szabályait,
- d) a perköltség viselésének szabályait,
- e) a jogi képviselő díjazásának szabályait.

Perköltség

348/C. § (1) Csoportos keresetindítás esetén a felperest terhelő perköltség előlegezéséért a csoportos keresetindítást kezdeményező fél felelős.

(2) A csoportos keresetindítás nem zárja ki azt, hogy bármelyik fél az általános szabályok szerint költségmentességet kérjen.

(3) Csoportos keresetindítás esetén a perköltség viseléséről a bíróság a csoportos kereset indító felek 348/B. § (2) pontban említett megállapodása alapján dönt azzal, hogy a csoportos keresetindítást kezdeményező felet a perköltség megfizetése tekintetében, személyes költségmentességére tekintet nélkül, készfizető kezesség terheli.

(4) Ha a csoportos keresetindítást társadalmi szervezet kezdeményezi, a felperesek pernyertessége esetén a bíróság a perköltség részeként az alperest a csoportos keresetindítást kezdeményező társadalmi szervezetnek a perrel kapcsolatos ügyviteli és egyéb költségeinek ellentételezéseként a perérték legalább 5%-nak és legfeljebb 10%-nak megfelelő összeg megfizetésére kötelezi.

(5) Csoportos keresetindítás esetén a perköltséget a perben álló személyek által érvényesített igények alapján, az általános szabályok szerint kell kiszámítani. Amennyiben a csoportos keresetindítást kezdeményező fél a 348/D. § (2) szerinti kérelmet terjeszt elő és a bíróság a keresetnek helyt ad, valamint a csoportos keresetindítást kezdeményező megfelelően bizonyítja a jogvitában érdekelt csoport tagjainak létszámát, a bíróság a perköltséget úgy állapítja meg, mintha a csoport valamennyi tagja perben állna. Amennyiben a bíróság a perköltséget nem az előző mondat alapján állapítja meg és az ítélet jogerőre emelkedését követően a 348/G (4) alapján előterjesztett kérelem alapján a bíróság megállapítja, hogy az ítélet joghatálya valamely eredetileg perben nem álló felperesre is kiterjed, a bíróság a jogerős ítéletben foglalt döntés figyelembevételével arányos perköltséget állapít meg.

Keresetindítás

348/D. § (1) Csoportos keresetindítás esetén a keresetlevélnek a 121. §-ben foglaltakon kívül tartalmaznia kell az alábbiakat:

a) arra a irányuló határozott kérelmet, hogy a bíróság a jogvitát a jelen fejezet rendelkezései szerint bírálja el,

b) a 347. § (2) bekezdésben foglalt feltételekre és a perben érvényesített jogra tekintettel, azoknak a tényeknek, körülményeknek a meghatározását, amelyek fennállása esetén valamely személy felperesként a csoportos keresetindításhoz csatlakozhat,

c) a csoportos keresetindítás alapján folyó perre vonatkozó ügyvédi megbízási szerződést, melyet a bíróság az ügyvédi titoktartás biztosítása érdekében zártan kezel,

d) egyéb, törvényben meghatározott kellékeket.

(2) A csoportos kereset indító személy kérheti, hogy a bíróság

a) állapítsa meg, hogy az alperes a jogvitában érdekelt csoport valamennyi tagjának jogát megsértette,

b) állapítsa meg a jogsértés jogkövetkezményeit az egyes, az a) pontban említett személyek tekintetében.

Intézkedések a keresetlevél alapján

348/E- § (1) Csoportos keresetindítás esetén a bíróság a keresetlevelet azonnal, de legkésőbb 8 napon belül megvizsgálja és, amennyiben a 124. § (1) – (2) bekezdésben foglaltak megtételére nincs szükség, a keresetlevelet megküldi az alperes részére azzal, hogy a csoportos keresetindítással kapcsolatban a keresetlevél kézhezvételét követő 15 napon belül, mellőzés terhe mellett nyilatkozhat. A nyilatkozattételre nyitva álló határidő elmulasztása miatt igazolásnak helye nincs.

(2) A csoportos keresetindítás megengedhetőségével kapcsolatban a bíróság meghallgatást tarthat, amelyről értesíti a feleket. A csoportos keresetindítás megengedhetőségéről a bíróság legkésőbb a keresetlevél benyújtását követő 45 napon belül végzéssel dönt. A csoportos keresetindítás megengedhetőségével kapcsolatos végzés ellen külön fellebbezésnek van helye.

(3) A csoportos keresetindítás megengedhetőségét jóváhagyó végzésnek a 220. §-ban foglaltak mellett tartalmaznia kell

a) azokat a feltételeket, jellemzőket és tényeket, amelyek fennállása esetén a csoportos keresethez csatlakozni lehet,

b) csoportos keresethez való csatlakozáshoz nyitva álló határidőt, amelyet a csoportos kereset indító személy kéreleme alapján 60-120 nap között kell meghatározni.

Csatlakozás a csoportos keresethez

348/F. (1) A csoportos keresetindítás jóváhagyására vonatkozó végzés jogerőre emelkedését követően a csoportos keresetindítást kezdeményező fél jogosult a csoportos keresetindítás tényét nyilvánosságra hozni, illetve a jogvitában érdekelt csoport tagjait a csoportos keresethez való csatlakozásra felhívni. A csoportos keresethez való csatlakozásra irányuló felhívás nem ütközhet jogszabályba, így különösen nem valósíthat meg joggal való visszaélést, valamint nem kelthet olyan látszatot, hogy a csoportos keresethez való csatlakozás indokolatlan vagy jogtalan előny szerzésére nyújt lehetőséget.

(2) A csoportos keresetindításhoz való csatlakozást a jogvitában érdekelt csoport tagja a 348/B. § (2) bekezdésben meghatározott jogi képviselőhöz vagy a bírósághoz címzett nyilatkozattal kéri. A csoportos keresethez csatlakozó köteles a 348/B. § (2) bekezdésben írt ügyvédi megbízási szerződést elfogadni és a jogi képviselő részére a per vitelére meghatalmazást adni. A csoportos keresethez csatlakozó fél jogosult személyes adatainak zárt kezelését kérni azzal, hogy ez nem korlátozhatja a másik fél perbeli jogainak gyakorlását.

Határozatok a csoportos kereset alapján folyó eljárásban

348/G. (1) A csoportos keresetnek helyt adó ítélet rendelkező része a törvényben meghatározottakon kívül tartalmazza azokat a tényeket, körülményeket, amely alapján a jogvitában érdekelt csoport tagjai leírhatóak, ideértve e tények vagy körülmények fennállása bizonyításának módját. Ezenkívül, erre irányuló kérelem esetén az ítélet tartalmazza

b) annak megállapítását, hogy az alperes a jogvitában érdekelt csoport valamennyi tagjának a jelen fejezet szerint perbe vitt jogát megsértette,

c) az a) pontban írt jogsértés bármilyen jogkövetkezményének meghatározását, ideértve különösen a kártérítési felelősséget, feltéve, hogy az a peres eljárás során felvett bizonyítás alapján ez a jogvitában érdekelt csoport valamennyi tagját illetően egyedileg megállapítható.

(2) A bíróság erre irányuló kérelem esetén elrendeli, hogy a csoportos keresetnek helyt adó jogerős ítéletet az alperes költségén nyilvánosságra hozzák olyan módon, hogy arról a jogvitában érdekelt csoport tagjai a lehető legnagyobb számban tudomást szerezhessenek. A csoportos keresetindítást kezdeményező társadalmi szervezet köteles minden ésszerű lépést megtenni annak érdekében, hogy a jogerős ítélet tartalmáról a vitában érdekelt csoport valamennyi tagja értesüljön.

(3) A csoportos keresetindításnak helyt adó jogerős ítélet nyilvánosságra hozatalát követő egy éven belül a jogvitában érdekelt csoport olyan tagja, aki a perben félként nem szerepelt, bejelentheti a bíróságnak, hogy nem kívánja, hogy a jogerős ítélet joghatálya rá kiterjedjen. A kérelem alapján a bíróság végzésben állapítja meg, hogy a jogerős ítélet joghatálya a kérelmezőre nem terjed ki, mely végzés ellen nincs helye fellebbezésnek. A határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye azzal, hogy a csoportos keresetindításnak helyt adó jogerős ítélet nyilvánosságra hozatalát követő két éven túl a jelen bekezdésben írt kérelem nem terjeszthető elő.

(4) A csoportos keresetindításnak helyt adó jogerős ítélet nyilvánosságra hozatalát követő két éven belül a jogvitában érdekelt csoport olyan tagja, aki a perben félként nem szerepelt kérheti a bíróságtól annak megállapítását, hogy a jogerős ítélet joghatálya rá is kiterjed, feltéve, hogy a (3) bekezdésben írt bejelentést nem tette meg. A kérelemhez mellékelni kell azokat a bizonyítékokat, amelyek igazolják, hogy a kérelmező a jogvitában érdekelt csoport tagja. A kérelemről a bíróság végzésben dönt. A kérelemnek helyt adó végzést a bíróság közli az alperessel. A kérelemnek helyt adó végzés ellen az alperes fellebbezhet. Az eljárásban a jogi képviselet nem kötelező.

(5) A csoportos keresetnek helyt adó ítélet jogereje az 229. § rendelkezéseiben írtakon kívül azt is kizárja, hogy a jogvitában érdekelt csoport tagja - a (3) bekezdésben írt kérelmet előterjesztő személyt kivéve - az ítéletben elbírált jogot bíróság előtt érvényesítse.

2.§

Ez a törvény a kihirdetését követő 30. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatályba lépését követően indult eljárásokban és megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”

ÁLTALÁNOS INDOKLÁS

Az alanyi jogok közös érvényesítésének lehetősége hosszú évek óta rendelkezésre áll a világ számos országában. Különösen jól ismert az Amerikai Egyesült Államok jogi gyakorlatában az ún. *class action* intézménye. Az ilyen, vagy ehhez hasonló csoportos jogérvényesítés lehetőségének megteremtése az utóbbi évtizedben számos olyan, elsősorban európai országban is napirendre került, ahol a jogi kultúra és a negatív tapasztalatok alapján e jogi megoldás meghonosítása korábban komoly ellenállásba ütközött. E változás alapvető oka annak felismerése, hogy a modern, globalizálódó társadalomban nagyszámú egyént vagy éppen jogi személyt érnek az élet számos területén olyan jogsérelmek, amelyek orvoslására a jogérvényesítéssel járó nehézségek és az egyedi igények összegéhez képesti magas költségek, vagy éppen a sérelmet elszenvedők társadalmi státusza miatt nem kerül sor. Ilyen terület lehet különösen a hátrányos megkülönböztetés tilalmának, a fogyasztók tájékoztatására vonatkozó szabályok, a versenyjogi vagy a környezetvédelmi szabályok megsértésével okozott joghátrányok. Hasonló társadalmi célt szolgáló jogintézmények, részben európai uniós szabályozás alapján már jelenleg is ismertek a magyar jogrendben. Az Európai Unió jelenleg is vizsgálja, hogy egyes területeken (pl. versenyjogi szabályok megsértésével okozott joghátrány) a hatékony csoportos jogérvényesítési lehetőségeket megteremtse.

A Javaslat a Pp. módosításával, általában teremti meg a csoportos jogérvényesítés lehetőségét. A jogintézményre vonatkozó szabályok megalkotásával a Javaslat egyfelől igyekszik elősegíteni a csoportos jogérvényesítést olyan társadalmi csoportok számára, amelyek egyéni jogérvényesítését anyagi lehetőségeik és egyéb körülmények korlátozzák, ugyanakkor kiemelt hangsúlyt kap annak biztosítása, hogy a szabályozás során a személyek magánautonómiája az alanyi jogokkal való rendelkezés alkotmányos követelményével összhangban ne sérüljön. A csoportos igényérvényesítés ráadásul alkalmas eszköz az igazságszolgáltatás terheinek csökkentésére is, hiszen lehetővé teszi, hogy nagyszámú fél ügyét egy eljárásban, egységesen bírálják el. A Javaslat a csoportos keresetindítás lehetőségét nem szűkíti le egy-egy ügycsoportra, ugyanakkor jól körülhatárolható feltételek rögzítésével lehetővé teszi, hogy arra csak a jogintézmény előbb vázolt társadalmi rendeltetésével összhangban kerülhessen sor.

A Javaslat kiegészíti azokat a csoportos igényérvényesítési lehetőségeket, amelyek részben az Európai Unió jogi követelmények alapján egyes jogterületeken jelenleg is rendelkezésre állnak.

RÉSZLETES INDOKLÁS

A törvényjavaslat 1.§-ához

Pp. 347.§

A Javaslat a csoportos keresetindítást akkor teszi lehetővé, ha hasonló ténybeli alapon nagyszámú természetes vagy jogi személy joga sérülhetett. További követelmény a jogsérelmet szenvedett csoport objektív meghatározhatósága.

Az eljárást bármely sérelmet szenvedett fél, a jogvitával érintett területen érdek- és/vagy jogvédelmet ellátó társadalmi szervezet kezdeményezheti. Hasonló jogot biztosít a Javaslat az ügyész, illetve jogszabály felhatalmazása alapján egyes államigazgatási szervek számára.

Pp. 348.§

Alapvető jelentőségű annak biztosítása, hogy a nagyszámú jogalanyt érintő csoportos keresetek elbírálása mind a bíróságok, mind a perben eljáró felek részéről magas szakmai színvonalon történjen. A Javaslat ezért előírja, hogy a csoportos keresetindítás alapján zajló perek a megyei bíróság hatáskörébe tartoznak, valamint ilyen eljárásokban a jogi képviselő kötelező.

Pp. 348/A és 348/B.§

A magyar polgári eljárásjog eddigi szabályozásához képest újszerű módon a Javaslat azt a követelményt is tartalmazza, hogy a felperesi félként szereplő csoport tagjait egy jogi képviselő képviselje, valamint speciális szabályokat ír elő a felperesek között létrejövő pertársaságra vonatkozóan. E szabályokra tekintettel indokolt, hogy a felperesek a per vitelével kapcsolatos jogaik gyakorlására vonatkozó jogviszonyaikat előzetesen és átlátható módon rendezzék, a Javaslat ezért speciális szabályokat állapít meg az ilyenkor megkötendő ügyvédi megbízási szerződés tartalmára vonatkozóan, illetve előírja, hogy a megbízási szerződést, amely a csoportos kereset indító felperesi felek belső viszonyait rendezi, az ügyvédi titoktartás biztosítása mellett a bíróság részére be kell mutatni.

Pp. 348/C.§

A perköltségre vonatkozó különös szabályok beiktatásával a Javaslat egyrészt annak biztosítását garantálja, hogy a sikertelen csoportos keresetindítás esetén az alperes is érvényesíthesse perköltség igényét, másrészt egy speciális szabállyal előírja, hogy, amennyiben a csoportos keresetindítás kezdeményezője társadalmi szervezet, a szervezetnek a pervittel kapcsolatos költségeinek megtérítésére az alperest egyfajta költségátalány formájában kell kötelezni.

Pp. 348/D.§

A csoportos keresetindítás alapján a kezdeményező felperes a keresetlevél szokásos kellékei mellett köteles kérelmet előterjeszteni a jogvita csoportos elbírálására, valamint köteles a jogvitában érdekelt csoport tagjait meghatározni. A csoportos keresetindítás kezdeményezője előre kérheti, hogy bíróság olyan megállapítási ítéletet hozzon, amelyben a vitában érdekelt csoport valamennyi tagja tekintetében megállapítja a peresített jog megsértését, illetve, amennyiben erre lehetőség van, jogsértés jogkövetkezményeit. E rendelkezés alapján tehát a Javaslat lehetővé teszi például, hogy a csoport egyes tagjait egyedileg megillető kártérítés összegét meghatározzák.

Pp. 348/E és 348/F.§

A csoportos keresetindítás feltételeinek fennállásáról a bíróság külön végzésben dönt, amely önállóan fellebbezéssel támadható. A Javaslat külön rögzíti, hogy a csoportos keresetindítás

jóváhagyása esetén a felperesnek joga van a vitában érdekelt csoport tagjait felhívni a keresethez való csatlakozáshoz, mivel egyébként jogszabályba, illetve pl. ügyvédi etikai szabályokba ütközhetne. Ugyanakkor, éppen a közismert hátrányos nemzetközi tapasztalatokra tekintettel is, fontos elkerülni azt, hogy a felperesek „toborzásával”, indokolatlan előnyök ígérétevel a jogintézményt visszaélészerűen alkalmazzák.

Pp. 348/G.§

A Javaslat részletesen szabályozza a csoportos keresetindítás keretében előadott kereseti kérelemnek helyt adó bírói ítélet sajátosságait. Alapvető fontosságú az egyének magánautonómiájának tiszteletben tartása szempontjából, hogy a jogvitában érdekelt csoport tagja, aki a perben félként nem vett részt, kivonhassa magát az ítélet joghatálya alól. Ennek oka lehet például az, hogy sajátos helyzete miatt önálló jogérvényesítést lát szükségesnek. A Javaslat ezért lehetővé teszi, hogy a jogerős ítélet nyilvánosságra hozatalát követően a csoport perben nem álló tagja kizárhassa azt, hogy az ítélet jogereje az ő alanyi jogára is kiterjedjen. Erre a Javaslat az ítélet közlésétől számított egy éves határidőt állapít meg. Ugyanakkor a jogintézmény egyik lényegi eleme az, hogy a perben felperesi félként részt nem vevő személy a csoport tagjaként a jogerős ítéletben elbírált jogát (és akár az ehhez kapcsolódó jogkövetkezmények alkalmazását, ideértve különösen a kártérítést) a csoportos kereset alapján elbírált ítélet jogereje alapján érvényesíthesse az ítélet jogerőre emelkedésétől számított két éven belül lehetséges. A Javaslat e határidő elteltét követően és egyéb esetekben nem teszi lehetővé, hogy az ítéletben elbírált jogot a csoport tagjai érvényesíthessék, amely a jogbiztonság szempontjából jelentős garancia.

A törvényjavaslat 2.§-ához

Hatályba léptető rendelkezések.

Budapest, 2009. november 24.

.....
Dr. Magyar Bálint
SZDSZ

.....
Dr. Csiha Judit
MSZP

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Törvényjavaslat kezdeményezése

Dr. Katona Béla úrnak
az Országgyűlés elnökének
Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Mellékelten - a Hárszabály 85. § (2) bekezdése alapján - benyújtjuk a **polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról** szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat általános és részletes indokolását mellékelten csatoljuk.

Budapest, 2009. november 24.

.....
Dr. Magyar Bálint
SZDSZ

.....
Dr. Csiha Judit
MSZP